

Věc: Posudek vedoucího bakalářské práce

Název bakalářské práce:

Počátky archeologie v jižních Čechách

Autor: Jana Sladká

**Archeologický ústav FF JU v Českých Budějovicích
r. 2016**

Volba tématu

Zvolené téma je zaměřeno na řešení specifických otázek z oblasti dějin oborového bádání. Personálně-prostorovou a materiálovou analýzou se autorka snaží objasnit více než století probíhající proměnu regionální amatérské archeologické práce v profesionální činnost, z níž vychází a na níž navazuje od druhé poloviny 20. století současná věda.

Téma lze hodnotit jako badatelsky závažné a přínosné pro regionální i nadregionální archeologicko-historické studium.

Obsah a metodologie

Práce je zaměřena na období 19. – první poloviny 20. století, kdy (i v souvislosti se společenskými změnami) docházelo k proměnám sběratelského zájmu o památky archeologického charakteru ve specializovanou profesní činnost, zaměřenou nejprve na pravěkou a později i středověkou a postmedievální archeologii.

Protože v rámci bakalářského studia nelze celou problematiku v jedné absolventské práci komplexně postihnout, stanovila si autorka několik (v úvodu práce definovaných) okruhů otázek¹, jejichž řešení podává v souvislosti s prezentací života a díla badatelů, kteří svými terénními aktivitami na jihu Čech zasáhli do archeologie jako rodící se nové samostatné vědní disciplíny. O tom, že jádrem práce není pouhé seznámení s životopisy „průkopníků“ jihočeské archeologie, ale pochopení okolností a druhů činností, za nichž se amatérská práce transformovala v profesionální archeologii, svědčí to, že životopisné medailony 34 vybraných osobností zařadila autorka do přílohy práce, nikoliv do hlavní textové části.

Koncepce práce je postavena na standardním modelu, jehož první polovinu zaujímá podrobné seznámení s tématem z pohledu dobového společenského dění a postupně se utvářejícího oboru archeologie (prameny, literatura). Druhá část je rozčleněna do bloků, v nichž autorka prostřednictvím analýzy dat, vyplývajících z místa působení a badatelských zájmů prezentovaných osobností, cílí k odpovědím na vybrané a v úvodu práce definované otázky.

¹ Otázky: 1/ Jaký typ archeologických lokalit byl středem zájmu ve sledovaných obdobích; 2/ do jakých částí jižních Čech se v důsledku toho soustředila pozornost badatelů; 3/ Jaké pozornosti se těšila archeologie v zakládaných muzeích; 4/ Byl-li přínos jihočeských badatelů pouze lokální povahy.

V práci autorka aplikovala převážně metody deskripce a slovní i grafické (grafy, tabulky) analýzy. Práci doplňují přílohy, na něž je v textu odkazováno. Jedná se především o životopisy do práce zahrnutých osobností (kap. 10. Exkurz)², obrazové portréty převážné části z nich a o obrazovou dokumentaci vybraných archeologicky zkoumaných jihočeských lokalit.

Práce obsahově splnila zadání a lze ji považovat za východisko pro další širší a hlubší studium dané problematiky v regionu jižních Čech. Protože si autorka správně na počátku stanovila pouze několik tématických bloků, na něž chtěla (a v daném čase mohla) odpovědět, je nutno na závěr k její obsahové části poukázat na možné úpravy a doplňky, pokud se bude J. Sladká studiu dějin oborového bádání věnovat i nadále:

1/ rozhodně bych si nedovolil tvrdit to, co autorka prezentuje v posledním odstavci úvodní kapitoly na str. 9, totiž, že se „dějinám archeologie na českém území dosud nevěnovala taková pozornost, jakou by zasloužily“. I když sama J. Sladká na následující straně uvádí jména alespoň některých badatelů, kteří se tématu věnují, myslím, že lze považovat dějiny archeologie na území České republiky za hluboce rozpracované a příkladně publikované. Určitě by za podrobnější zmínku stály výsledky celoživotní práce dr. Karla Sklenáře (a týmu kolem něho), který je s dějinami oborového bádání na našem území (a to od specifických detailních jednotlivostí až po encyklopedická díla) spojován již téměř legendárně. Pro jižní Čechy totéž platí např. o Jiřím Fröhlichovi a dr. Janu Michálkovi. O tom, že se ani současní badatelé bez prací uvedených autorů neobejdou, svědčí i předložená bakalářská práce, kde autorka Karla Sklenáře, Jiřího Fröhliche a Jana Michálka cituje téměř permanentně.

2/ pro případnou další práci s fakty bych doporučoval začlenit vedle regionálního pohledu a pojetí (sběratelství jednotlivců, vznik muzejních institucí, archeologické lokality a památky) i širší společenské a oborové souvislosti, jako byl vliv badatelských skupin a zástupců z centrálních institucí zvl. v první polovině 20. století, neboť některé z archeologických aktivit odrážejí nejen badatelské zájmy těchto skupin (tedy směr z centra – nejčastěji z Prahy – do jihočeského regionu), ale často i vyžádanou odbornou pomoc a spolupráci tam, kde se profesionální přístup k archeologii teprve rodil (tedy žádosti a konzultace ve směru od jihočeského regionu do centra)³.

² Příloha, nazvaná „Exkurz“, obsahuje 20 nečíslovaných stran; jejich provázání s hlavním textem autorka zajistila odkazem na pořadové číslo osoby v příloze (exkurzu, např. „Mádl – exkurz 34“). Protože tato textová příloha není číslována, je pro čtenáře hledání uvedeného odkazu složitější, než případný odkaz na stranu přílohy (pokud by byla číslována), kde lze příslušné informace nalézt.

³ Za upozornění stojí např. konzultace a spolupráce regionálních badatelů s odborníky z Národního muzea či ze Státního archeologického ústavu v Praze ad. Jako příklad lze uvést v předložené práci neprezentovaný dvouletý výzkum prof. Vojtěcha Budínského v Táboře v třicátých letech 20. století, konzultace, návštěvy a posuzování nálezů z jihočeských výzkumů profesionály, pozvanými z pražských institucí ad.

3/ Přes značný rozsah odvedené práce lze odkázat na to, že je možno v budoucnu známá fakta ještě rozšířit a prohloubit, a to zvl. při využití písemných pozůstalostí, uložených v našich muzeích apod.⁴

Forma bakalářské práce

Absolventská práce obsahuje 86 stran textu včetně seznamu literatury, 20 nečíslovaných textových stran příloh (Exkurz) a 70 obrazových příloh. Je členěna do 6 kapitol s připojeným seznamem zkratk, odborné literatury a exkurzu. Neobsahuje cizojazyčné resume. Rukopis splňuje požadavky na rozsah bakalářské práce.

Posuzování formální stránky bakalářské práce zahrnuje vedle koncepce a členění i pohled na nejzákladnější složky psané odborné stati. Sem patří vedle gramatiky a stylistiky také odkazový aparát a oborová terminologie.

Práce je přehledně členěna, je čtivá, používá správně oborovou terminologii a také přílohy jsou přehledné a srozumitelné. Text neobsahuje gramatické chyby. Jednoduše lze odstranit množství interpunkčních nedostatků. Přestože je odkazový aparát používán v souladu s odbornou archeologickou literaturou⁵, je zatížen množstvím chyb⁶, které snižují vypovídací hodnotu prezentovaných faktů.

Závěrečné zhodnocení

J. Sladká prokázala dobrou znalost problematiky v teoretické i praktické rovině. Předloženou analýzou i syntézou dospěla k objektivním odpovědím na otázky, stanovené v úvodu práce, a proto její bakalářskou práci doporučuji k obhajobě.

Práci jako celek hodnotím známkou: **velmi dobře**

V Českých Budějovicích 12. ledna 2016

doc. PhDr. Rudolf Krajc, CSc.

⁴ Jen jako doplňující a namátkové příklady uvádím, že v práci není např. uvedena osobnost právníka Františka Máška, který věnoval mnoho let svého volného času archeologii zaniklého středověkého Sezimova Ústí; při sledování cest jihočeských „archeologů“ mimo region není jistě bez zajímavosti angažovanost Josefa Švehly na Slovensku u Komárna; v písemných pozůstalostech badatelů, kteří se převážně angažovali na Tábořsku, je uvedeno mnoho návštěv profesionálů z Prahy, ale např. i B. Dubského ad.

⁵ Tj.: a/ odkazy v textu jsou uvedeny v závorkách a obsahují příjmení autora, rok vydání a strany studie; b/ citace autorů a prací v seznamu literatury jsou uvedeny podle norem v archeologii (AR, PA, AH, AVJČ) atd.

⁶ Konkrétní chyby jsem vyznačil v rukopisu červenou barvou, proto na tomto místě uvádím pouze jejich sumarizaci: a/ text obsahuje 65 (!!!) odkazových citací, u nichž není uvedena strana; b/ text obsahuje 6 špatných citací, neodpovídajících informacím v seznamu literatury; c/ text obsahuje 22 (!!!) odkazových citací, které nejsou vůbec zastoupeny v seznamu literatury; d/ seznam literatury obsahuje 17 (!!!) titulů, které nejsou vůbec uvedeny v textu; e/ orientaci v seznamu literatury značně ztěžuje to, že není často dodrženo abecední řazení titulů.

Otázky k obhajobě:

1/ Můžete uvést příklady kontaktů jihočeských archeologických badatelů ve Vámi zpracovaném období s kolegy – profesionály - z jiných pracovišť (NM, UK, AÚ apod.). O jaké kontakty šlo (písemné, osobní) a co bylo jejich obsahem či cílem ?